

Boldog Margit legendája. A XVI. százdi szöveget mai nyelvre átirta és tájékoztatóval ellátta Baros Gyula. A Napkelet Könyvtára 22. sz. Évek óta eseményt jelentenek a Magyar Irodalmi Társaság szerény, narancsszínű köntösben megjelenő kiadványai a magyar irodalmi életben. Elég futólag áttekinteni az eddigi kötetek listáját, hogy lássuk, mily széleslátókörű, mennyire egyetemes és mennyire mélységesen magyar szempontok vezetik a sorozat szerkesztőségét. Szóhozjuttatja a mai magyar tudományosság és irodalom legkiválóbb képviselőit, különös tekintettel az elszakított magyarság kimagasló szellemi vezetőire, megajándékozza a magyar értelmiséget *Az ember tragédiájának* első kritikai kiadásával, egy páratlan Vörösmarty-anthológiával, a magyar népballadák szépséges gyűjteményével, felkutatja a magyar mult örökértékű szellemi termékeit és így még jobban behorgonyozva magát a magyar hagyományba, hozzáférhetővé teszi azokat a mai közönség számára. Ezt az utóbbi célt szolgálja a Magyar Anonymus hézagpótló kötete mellett a sorozat legújabb kiadványa: Boldog Margit legendája.

A szentéletű Árpádházi királyleány alakja immár hét évszázadon át szünetlenül foglalkoztatja a magyar nép képzeletét. Mindjárt ifjúi halála után megindult szenttéavatása érdekében az eljárás és a hivatalos jegyzőkönyvekből csakhamar kisarjadt a legterjedelmesebb és a legmagyarabb legenda, melyet Ráskay Lea dömérendi apáca 1510 körül másolt le rendje számára. Az ő kezeírásában maradt fenn az a kódex, mely ma a Nemzeti Múzeum birtokában van. Úgy hat ránk még ma is ez a legenda, mint a legizgalmasabb regény. Az együgyű magyar szóval előadott tények mögött belelátunk a kor lelkébe. Szinte napról-napra követhetjük egy középkori magyar apáca kolostor-életét, megelevenednek előttünk a Nyulak szigetének romjai, melyeket mindnyájan ismerünk, meglepő realitással bontakoznak ki apró történetek nyomán középkori alakok és mindnyájuk között ott áll kimagaslóan a törökény királyleány legendás alakja, aki gyermekkorától kezdve Istennek szenteli életét, lemond minden világi hívságról és az alázatosak között a legalázatosabb.

Ez a magyar levegővel telített legenda eddig csak a tudósok számára

volt hozzáférhető Volf György 1879. évi betűhű kiadásában a Nyelvemléktár 8. kötetében. A magyar értelmiség széles rétegeinek most lesz először alkalma vele megismerkedni. A kiadó Baros Gyula nagy munkáját csak a szakember tudja igazán méltányolni. Meg kellett őriznie a legenda szövegét eredeti régies zamatjában és mégis érthetővé és élvezhetővé tennie a mai ízlés számára. Kiadásának átolvasása és az eredeti szöveggel való összehasonlítása meggyőz arról, hogy Baros Gyula ezt a nehéz feladatot a tudós lelkiismeretességével oldotta meg. Szövegváltoztatásai inkább helyesírási természetűek, a másolt szöveg kevert nyelvjárását egyenlített ki és épen csak a teljesen elavult szóformákat helyettesítette újakkal. A legenda elé rövid, de tartalmas «tájékoztatót» írt, mely felvilágosítást ad a legenda történetéről és irodalmáról. Nagyon értékes az utalás azokra a magyar költői művekre, melyeknek megírására Boldog Margit alakja ihlette szerzőiket Czuczor Gergelytől Ady Endréig. A könyvet egy szó- és névjegyzék zárja be, melynek minden egyes adata részletes tudományos kutatáson alapul.

Nagyon kívánatos volna, ha a Magyar Irodalmi Társaság folytatná ezt a nemes munkát és egymásután kiadná a régi magyar irodalomnak eddig csak a szakemberek által ismert gyöngyeit. Hivatást töltene be ezzel, melyben bizton számíthatna a magyar közönség megértő támogatására.

Farkas Gyula.

Vági István: Elmékedések a világ-háborúról. I. kötet. Sopron, 1927. Csonka-Magyarország örökké tépelődő magyarjának jellegzetes szellemi terméke ez a könyv. Jellemzéséhez tartozik, hogy szerzője is ott szenvedett a lövészárokból, s mintha maga előtt látna még most is a kiéhezett, álmatlanságtól és hidegtől elgalázott, fakóarcú «agyagembereket», a hiábavaló szenvedés mérhetetlen elkeseredésével keresi a «miért»-et, nemzete bukásának okait.

Az a trianoni magyar, akinek mártírútja a szomorú emlékké csatatereken át vezetett Csonka-Magyarországig, bajosan lehet a megbocsátás, kibékülés, pacifizmus apostola. S az a magyar, aki az utolsó évtizedek okmányainak tanulmányozása után arra az eredményre jut, hogy «az egész eddigi történelmi korszak alatt annyit nem hazudtak, csal-